

Møtedato: 19. desember 2012
Arkivnr.:

Saksbeh/tlf:
Hilde Rolandsen, 75 51 29 00

Sted/Dato:
Bodø, 14.12.2012

Styresak 149-2012 Nordlandssykehuset HF – byggeprosjekter, modernisering av bygget, oppfølging av styresak 72-2012, 105-2012/4 og 118-2012

Sakspapirene var ettersendt.

Bakgrunn

Denne styresaken har bakgrunn i *styresak 72-2012 Plan 2013-2016, inkl. rullering av investeringsplan*. Som et ledd i rullering plan inviteres helseforetakene til å komme med innspill og ønsker til endringer og nye tiltak i planen.

Nordlandssykehuset HF fremmet i denne forbindelse ønske om økte investeringsrammer til medisinskteknisk utstyr og bygningsmessige tiltak på 540 mill kroner i perioden 2013-2016 ut over tidligere vedtatt investeringsplan (se vedlegg til styresak 72-2012). Dette kom i tillegg til de to store byggeprosjektene.

I prosessen ble det også avklart at det var ulike oppfatninger om hva som var de økonomiske rammene for de store prosjektene. På bakgrunn av disse innspillene vedtok styret i Helse Nord RHF å øke investeringsrammen med 50 mill kroner til utstyr og bygningsmessige tiltak og 18, 2mill kroner til heliport/akuttheis. Styret ba da om at de økonomiske rammene til de store prosjektene måtte avklares, slik at det også er klart hvordan prisstigning og byggelånsrenter skal håndteres. Dette fremkommer av punkt 8 i vedtak i styresak 72-2012 – som følger:

Styret ber adm. direktør om å gjøre en analyse av byggelånsrenter og forventet prisstigning samt modernisering av bygget frem til ferdigstillelse for Nordlandssykehuset HF's prosjekter i Vesterålen og Bodø. Styret ber om å bli informert om resultatet av denne analysen i styremøte i september 2012, og at eventuelle endringer i mulig fremdrift for Narvik eller Hammerfest innarbeides i plandokumentene som kommer i 2013.

I september 2012 (sak 56/2012) behandlet styret i Nordlandssykehuset HF på nytt innspill til revisjon av investeringsplanen og ba denne gang om minst 250 mill kroner i økte investeringsrammer de nærmeste årene.

Styrets vedtak i styresak 72-2012 og nytt innspill fra Nordlandssykehuset HF ble fulgt opp i *styresak 117-2012 Investeringsplan 2013-2020, revidert*. I denne styresaken ble rammene for de to store prosjektene (Bodø og Vesterålen) oppdatert med realisert og forventet prisstigning og byggelånsrenter, samt RHF-styrets tidligere vedtak om å øke rammen til prosjektet i Bodø (endring fra P50 til P85).

I tillegg vedtok styret å øke rammen med 35 mill kroner til "endret konsept Bodø", dette gjelder hovedsakelig modernisering av operasjonsstuene.

Dette vedtaket ble fulgt opp i brev av 9. november 2012 til Nordlandssykehuset HF. I brevet bes det om at Nordlandssykehuset HF bekrefter at helseforetaket kan gjennomføre de to store prosjektene etter avklaringene i styresak 117-2012, samt en nærmere dokumentasjon av de nye investeringsønskene og helseforetakets økonomiske bæreevne. Utdrag fra brevet:

- 1. Styret for Nordlandssykehuset må, på bakgrunn av de avklaringer som foreligger, styrebehandle en oppdatert bærekraftsanalyse, med særlig fokus på den omstillingsplanen som er utarbeidet og som skal implementeres når de nye lokalene tas i bruk.*
- 2. Styret for Nordlandssykehuset bes presentere de nye forslagene til utvidelser og endringer i byggeprosjektet i Bodø. Ønskene må prioriteres og de må utredes i henhold til de krav som følger av foretaksmøte-sak 5/2008.*

Nordlandssykehuset HF ble eksplisitt bedt om å kommentere følgende:

- "Likviditetssituasjonen i foretaket må gjennomgås herunder redegjøre for hva HF-et gjør for å sikre likviditet til investeringene og fremme en eksplisitt søknad om lån for de to store byggeprosjektene.*
- Konkret gjennomgang av og redegjørelse for den omstillingsplanen som er utarbeidet og skal gjennomføres når de nye lokalene tas i bruk*
- Risikovurdering og tiltak som må iverksettes dersom rammene vil kunne overskrides. Her må det spesielt legges vekt på hvilket handlingsrom som gjenstår dersom det dukker opp uforutsette kostnader, eller det av andre grunner viser seg at den øvre rammen ikke holder.*
- Få synliggjort gjenværende marginer og reserver og beskrive mulighetene for å kutte i prosjektet, dersom rammene står i fare for å overskrides. I denne sammenheng er det særlig viktig å avklare hvordan en skal håndtere eventuelle avvik som måtte dukke opp i løpet av gjennomføringen, for å sikre at investeringene kan realiseres innenfor de tildelte rammene."*

Denne styresaken redegjør for Nordlandssykehuset HF's oppfølging av dette brevet. Her viser vi til følgende styresaker i Nordlandssykehuset HF som følger vedlagt denne styresaken:

80-2012: Oppdatert bærekraftanalyse 2013-2020 (vedlegg 1)

81-2012: Prioritering av forslag til utvidelser og endringer i byggeprosjektet i Bodø (vedlegg 2)

Vurdering av bærekraftanalyse

Vi henviser til tabell 2 i vedlegg 1 (styresak 80-2012). I styresaken til Nordlandssykehuset HF er det utarbeidet fremskrivninger (bærekraftsanalyser) med noen forskjellige premisser. Resultatene av de ulike alternativene er innenfor det som vil være normal usikkerhet i slike analyser. Alle analysene tar utgangspunkt i at Nordlandssykehuset HF realiserer et overskudd på 21 mill kroner i 2012.

Sist kjente prognose (virksomhetsrapporten for oktober 2012) viser et underskudd på ca 10 mill kroner i 2012. Korrigert for dette viser de tre alternativene at byggeprosjektene i sum øker helseforetakets omstillingsutfordring med 38-45 mill kroner i 2013 stigende til 175-205 mill kroner i 2016.

Isolert sett er dette håndterbare omstillingsutfordringer i et fire års perspektiv. Erfaringene fra tidligere år er at et helseforetak på Nordlandssykehuset HF's størrelse normalt må håndtere årlige utfordringer i størrelses orden 50-80 mill kroner i tillegg til konsekvensene av nybyggene. I sum blir dette en betydelig årlig omstillingsutfordring.

Redegjørelse for omstillingsplanen knytte til nybyggene

Omstillingsplanen er i begrenset grad konkretisert. Nordlandssykehuset HF skriver:

"For moderniseringen i Bodø har det som hovedregel ikke vært ansett for kostnadseffektivt å detaljplanlegge organisering og logistikk rundt de ulike pasientforløp i den klinisk-senter modellen som skal tas i bruk fra 2015 (Bodø) før tidligst siste halvdel 2013. Potensialene er som tidligere omtalt vesentlige og påpekt av eksterne analyser."

De viktigste endringene er planlagt for:

1. Prosjekt Aktivitetsstyrt Arbeidsplanlegging
2. Omlegging av kirurgi fra døgn til dag, "fast-track kirurgi"¹ m. m.
3. Omlegging psykiatri og rus
4. Øvrige klinikkvise omstillingsprosjekt knyttet til samhandlingsreform, klinikkinterne pasientforløp m. m..
5. Fortløpende ta ut kostnadseffekter av Samhandlingsreformen

K-blokka som inneholder behandlingsarealene i nybygget skal etter planen stå ferdig og tas i bruk i løpet av 2014. For å sikre god forankring i organisasjonen tilrås det at planlegging og forberedelse til ny driftsmodell våren 2013.

Likviditet og lånebehov

Nordlandssykehuset HF er det eneste helseforetak i Helse Nord som har tatt opp langsiktige investeringslån. Likviditetssituasjonen i helseforetaket er anstrengt som følge av høyt investeringsnivå og dårligere regnskapsresultat enn planlagt, og dermed lavere likviditetsoverskudd i driften. I Nordlandssykehuset HF's budsjett for 2013 opplyses det at helseforetaket vil benytte hele kassakreditrammen forutsatt at hele investeringsrammen for 2013 benyttes.

---

¹ fast-track kirurgi: standardisert og akselerert pasientforløp innen elektiv kirurgi

Nordlandssykehuset HF ber om et samlet investeringslån på 2 986 mill kroner til prosjektet i Bodø og 800 mill kroner i lån til prosjektet i Vesterålen.

De viktigste bidragene fra Nordlandssykehuset HF for å styrke likviditeten er å realisere resultatkravene og selge eiendom som helseforetaket ikke har bruk for.

Vurdering av sikkerhetsmargin

Det er Nordlandssykehuset HF's vurdering at det "*her kun eksisterer en marginal sikkerhetsmargin*" – et sammendrag av de vesentligste kategorier er:

- Risiko forbundet med endringer i prisstigning og rentenivå ble, før beslutning, løftet ut av prosjektet og lagt til Helse Nord RHF. Nå er disse lagt til Nordlandssykehuset HF og tilfører risiko for prosjektet.
- Risiko forbundet med feil vurdering av kostnadsnivå som i utgangspunktet var satt lavt (184 mill kroner). Posten ble senere redusert med 60 mill kroner på grunn av følgekostnader knyttet til forsinkelser med grunnarbeidene. Denne risiko håndteres løpende i dialog med byggeleder og adm. direktør ved Nordlandssykehuset HF slik at innholdsmessige justeringer gjøres fortløpende. Det fremgår av tertialrapportene og er i tråd med vedtak, at det ikke er budsjettmidler på post 02-Marginer.
- Risiko knyttet til HMS- eller AMU-relaterte forhold håndteres over driftsbudsjett, evt. ved midlertidige udisponerte midler løpende.
- Risiko for endringer i tjenesteinnhold eller aktivitetsnivå håndteres ved å fremme søknad om utvidelse, ref. vedtak knyttet til helikopterlandingsplass og modernisering av operasjonsstuer.
- Risiko for at økonomiske rammer ikke er tilstrekkelig, håndteres ved at dersom det som følge av prismessige eller markedsmessige årsaker skulle oppstå negative løpende marginer som ikke kan håndteres med mindre planendringer, vil styret i Nordlandssykehuset HF utarbeide alternative planer for stopp i, eller endret gjennomføring av fase 3 og/eller fase 4.

Det er stor vilje og evne til å styre nåværende prosjekt tett. Pr. desember 2012 er det kontrahert for ca 50 % av total prosjektkostnad. Fase 3 i prosjektet har ikke vært ute i markedet. Nordlandssykehuset HF har ikke lagt frem en konkret liste for alternativer som kan velges bort, dersom kostnadene blir høyere enn nåværende budsjett. Administrasjonen i Helse Nord RHF anbefaler Nordlandssykehuset HF om å ta stilling til en slik vurdering.

Vurdering av prioritering av forslag til utvidelser og endringer i Bodø

Vi viser til vedlegg 2 (Nordlandssykehuset HF's styresak 81-2012) hvor det fremkommer følgende:

Prioritet 1:	110 mill kroner	(Varmesentral – 21, Med-håndtering – 15, Kontorer – 50, Diagnostisk utstyr – 24)
Prioritet 2:	50 mill kroner	(Diagnostisk utstyr – 35, MTU – 15)
Tilsammen:	160 mill kroner	

Adm. direktør i Helse Nord RHF støtter prioriteringen fra Nordlandssykehuset HF, hvor tiltak som er nødvendige for å sikre løpende drift og realisere byggeprosjektet prioriteres.

Adm. direktør i Helse Nord RHF mener at behovet for de to første prosjektene, varmesentral og medikamenthåndtering er tilstrekkelig beskrevet i tidligere dokumenter:

- Varmesentralen var forutsatt gjenbrukt. Teknisk vurdering er at det åpenbart ikke er tilrådelig.
- Medikasjonsløsninger var forutsatt som en del av romplanen, men ikke som en del av utstyrsprogrammet.

I tillegg til disse høyt prioriterte tiltakene foreligger det tilsynsrapport for Sykehusapotek Nord HF (som leier lokaler i sykehuset), som vil kreve tiltak. Det er en tilsvarende problemstilling ved Sykehusapotek Nord HFs lokaler i Tromsø.

Helseforetaket presenterer i tillegg et stort behov for kontorarbeidsplasser i Bodø. Dette er ikke et prosjekt som det må tas stilling til i dag. Nordlandssykehuset HF må, i samsvar med våre konsernbestemmelser, utrede mulige løsninger og konsekvensene av dem som grunnlag for rullering av investeringsplanen våren 2013. Dette for å sikre tilfredsstillende kvalitet på utredningen og for at styret i Helse Nord RHF skal kunne vurdere dette tiltaket opp mot ønsker og behov fra de øvrige helseforetakene.

I samme beslutningsunderlaget anbefales det redegjort for hvordan Sykehusapotek Nord HFs behov kan imøtekommes. I tråd med investeringsreglementet bør det redegjøres for hvilke alternativer som foreligger, for eksempel hvorvidt det er mulig å løse dette innenfor bygningsmassen som etter planen skal saneres ("R"-bygget – nåværende lungeavdeling).

Midler til diagnostisk utstyr og medisinskteknisk utstyr foreslås prioritert over rammene som Nordlandssykehuset HF allerede er innvilget.

Styresak 80-2012 og 81-2012 i Nordlandssykehuset HF – vedtak

Styret i Nordlandssykehuset HF fattet følgende vedtak i styresak 80-2012 og 81-2012:

- *Styresak 80-2012 Oppdatert bærekraftsanalyse for 2013-2020 - Oppfølging av styresak 117-2012 i Helse Nord RHF*

Vedtak:

1. *Styret viser til saksfremstillingen og slutter seg til administrerende direktørs vurderinger*
2. *Styret viser til effektiviseringsbehovet som følge av finansieringskostnadene til de nye byggene, og ber om at analyser og detaljplanlegging av effektiviseringsprosjektene for de ikke-operative fag i klinisk-senter modellen iverksettes 2. halvår 2013.*
3. *Styret ber Helse Nord RHF om at lånerammen for byggeprosjektet i Bodø og Vesterålen økes i tråd med forutsetningene ved godkjenning av forprosjektene,*

jamfør Helse Nords styresaker 69-2007 og 124-2008, samt styresak 134-2011 om økning av rammen, slik at ny samlet låneramme settes til 3 786 mill kr.

4. *Styret forutsetter videre at det tilføres tilstrekkelig likviditet til finansiering av heliport/akuttheis og modernisering av operasjonsstuer jamfør vedtak i Helse Nord RHF styresak 117-2012.*

- *Styresak 81-2012 Prioritering av forslag til utvidelser og endringer i byggeprosjektet i Bodø - Oppfølging av styresak 117-2012 i Helse Nord RHF*

Vedtak:

1. *Styret gir sin tilslutning til administrerende direktørs vurdering mht behov, prioriteringer og bærekraft for nødvendig utvidelse av byggeprosjektet i Bodø slik dette fremgår av saksfremlegget.*
2. *Styret anmoder styret i Helse Nord om å øke investeringsrammen ihht prioritet 1 tilsvarende netto 110 mill kr.*
3. *Styret ber om at det tilføres tilstrekkelig likviditet til finansiering av de prioriterte investeringsbehov.*

Kvalitet, trygghet og respekt

Helse Nord RHF har flere store, samtidige byggeprosjekter. Normal håndtering av endringer i langsiktig plan skjer i styremøte i juni hvert år. Dersom det skal gjøres endring i konseptet i Bodø, må beslutninger tas ved aktuelle milepæler i prosjektet. Dette for å unngå at forsinkelser eller at det velges løsninger som senere må endres.

Det er lagt vekt på at Nordlandssykehuset HF må kvalitetssikre sin økonomiske bæreevne og oppdatere risikoanalyser, før vi tar stilling til ytterligere investeringer. Dette for å skape *trygghet* for beslutningene som fattes.

Beslutningen skal tas i et regionalt perspektiv. I *respekt* for behovene til andre deler av Helse Nord, må denne beslutningen vurderes i lys av hvilke alternative prosjekter kapitalen kunne anvendes på.

Vurdering/tilråding

Med bakgrunn i ovenstående vil adm. direktør tilrå at investeringsrammen for 2013 til Nordlandssykehuset HF økes med 36 mill kroner til varmesentral og utstyr for medikamenthåndtering.

I det videre arbeidet må Nordlandssykehuset HF utarbeide en nærmere beskrivelse av hvordan behovet for kliniske kontorlokaler kan løses, gjerne i kombinasjon med Sykehusapotek Nord HF's behov for forskriftsmessige lokaler.

For ytterligere å avklare og presisere rammebetingelsene foreslår adm. direktør at Nordlandssykehuset HF innvilges et samlet investeringslån til de to store prosjektene på 3 800 mill kroner.

Nordlandssykehuset HF bør oppdatere sin økonomiske bærerkraftsanalyse og fremskynde arbeidet med omstillingsplanene for nybyggene.

Likviditeten til helseforetaket er anstrengt, også etter tilførsel av nytt lån. Helseforetaket må utarbeide og iverksette en plan for å styrke egen likviditet slik at helseforetaket kan gjøre opp sine løpende forpliktelser.

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Investeringsrammen til Nordlandssykehuset HF for 2013 økes med 36 mill kroner til renovering av varmesentral og anskaffelse av utstyr til medikamenthåndtering.
2. Nordlandssykehuset HF innvilges investeringslån på totalt 3 800 mill kroner fordelt på:

Nordlandssykehuset Bodø	3 000 mill kroner
Nordlandssykehuset Vesterålen	800 mill kroner
3. Ytterligere ønsker om investeringsrammer må fremmes i forbindelse med rullering plan/investeringsplan våren 2013.

Bodø, den 14. desember 2012

Lars Vorland
Adm. direktør

Vedlegg 1: Styresak 80-2012: Oppdatert bærekraftanalyse 2013-2020 (Nordlandssykehuset HF)

Vedlegg 2: Styresak 81-2012: Prioriteringer av forslag til utvidelser og endringer i byggeprosjektet i Bodø (Nordlandssykehuset HF)

Vedleggene er lagt ut på vårt nettsted – se:
Styremøte i Helse Nord RHF, den 19. desember 2012